

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

*Присвячується
170-річчю заснування кафедри педагогіки
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна*

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВИЩІЙ ШКОЛІ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Монографія

За загальною редакцією О. А. Жукової, А. І. Комишана

Харків – 2021

УДК 378.001

К 63

Рецензенти:

О. В. Баніт – доктор педагогічних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України;

Л. В. Штефан – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти Української інженерно-педагогічної академії;

С. І. Посохов – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Колектив авторів:

О. М. Друганова, О. А. Жукова, Л. О. Іваненко, А. І. Комишан, Т. В. Лутаєва, О. О. Наливайко, Т. В. Некрашевич, Я. В. Шведова, Н. Б. Щокіна, Є. О. Абрамова.

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 14 від 28 вересня 2020 року)*

Компетентнісний підхід у вищій школі: теорія та практика :
К 63 монографія / кол. авт. ; за заг. ред. О. А. Жукової, А. І. Комишана. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 264 с.
DOI: <https://doi.org/10.26565/9789662856729>

ISBN 978–966–285–672–9

У монографії на основі аналізу нормативних документів Міністерства освіти і науки України, низки наукових і науково-методичних публікацій у вітчизняних і зарубіжних виданнях, власного науково-педагогічного досвіду авторів досліджується спектр проблем, пов'язаних із теорією та практикою компетентнісного підходу у вищій школі.

Для науковців, науково-педагогічних працівників, аспірантів та студентів закладів вищої освіти.

УДК 378.001

ISBN 978–966–285–672–9

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2021

© Колектив авторів, 2021

© Чорна О. Д., макет обкладинки, 2021

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
V. N. KARAZIN KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY

*Dedicated
170th anniversary of the Department of Pedagogy
V. N. Karazin Kharkiv national university*

COMPETENCE-BASED APPROACH IN HIGHER EDUCATION

THEORY AND PRACTICE

Monograph

Edited by O. A. Zhukova, A. I. Komysan

Kharkiv – 2021

UDC 378.001

C 63

Reviewers:

O. V. Banit – doctor of pedagogical sciences, senior researcher, leading Research Fellow, Department of Andragogy, Institute of Pedagogical Education you and adult education named after Ivan Zyazyun National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine;

L. V. Stefan – doctor of pedagogical sciences, professor, professor of the department pedagogy, methods and management of education of the Ukrainian engineering pedagogical academy;

S. I. Posokhov – Doctor of Historical Sciences, Professor, Head of the Department of toriography, source studies and archeology V. N. Karazin Kharkiv National University.

The team of authors:

Olena Druhanova – Oksana Zhukova, Liudmyla Ivanenko, Anatolii Komyshan, Tetiana Lutaieva, Oleksii Nalyvaiko, Tetiana Nekrashevych, Yaroslava Shvedova, Nataliia Shchokina, Yelyzaveta Abramova.

*Approved for publication by the Academic Board
of V. N. Karazin Kharkiv National University
(Minutes No 14 of 28 September 2020)*

Competence-based Approach in Higher Education: Theory and Practice : monograph / the team of authors; edited by O. A. Zhukova, A. I. Komyshan. Kharkiv : V. N. Karazin Kharkiv National University, 2021. – 264 p. DOI: <https://doi.org/10.26565/9789662856729>
ISBN 978–966–285–672–9

Based on the analysis of the documents of the Ministry of Education and Science of Ukraine, a number of scientific and scientific-methodical publications in domestic and foreign publications, the authors' own scientific and pedagogical experience, the monograph examines the range of problems associated with the theory and practice of the competence-based approach in higher education.

The monograph is intended for scientists, research and teaching staff, graduate students and students of higher education.

UDC 378.001

ISBN 978–966–285–672–9

© V. N. Karazin Kharkiv National University, 2021

© The team of authors, 2021

© Chorna O. D., cover layout, 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА (Іваненко Л. О.).....	7
РОЗДІЛ 1. КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ (Друганова О. М.)	13
Список використаних джерел до розділу 1	32
РОЗДІЛ 2. ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ: СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ТА ДИНАМІКА ЙОГО РОЗВИТКУ (Наливайко О. О.)	40
Список використаних джерел до розділу 2	58
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТСТВА ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА (Жукова О. А.)	66
Список використаних джерел до розділу 3	87
РОЗДІЛ 4. ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ (Лутаєва Т. В.).....	96
Список використаних джерел до розділу 4	115
РОЗДІЛ 5. ВИЩИЙ ЗАКЛАД ОСВІТИ ЯК ПРОСТІР ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ (Шведова Я. В.)	123
Список використаних джерел до розділу 5	137
РОЗДІЛ 6. АКТУАЛІЗАЦІЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ (Некрашевич Т. В.).....	142
Список використаних джерел до розділу 6	157
РОЗДІЛ 7. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ (Комишан А. І., Шокіна Н. Б., Абрамова Є. О.)	160
7.1. Аналіз стану дослідження проблеми організації самостійної роботи студентів	163
7.2. Значущість організації самостійної роботи студентів з навчальних дисциплін на засадах компетентнісного підходу	187
7.3. Перспективи реалізації компетентнісного підходу в організації самостійної роботи студентів.....	212
Список використаних джерел до розділу 7	242
ПІСЛЯМОВА (Жукова О. А., Іваненко Л. О., Комишан А. І.).....	253
ДОДАТОК А Анкета анонімного опитування студентів (Комишан А. І., Абрамова Є. О.)	260
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	262

CONTENT

PREAMBULA (Liudmyla Ivanenko).....	7
CHAPTER 1. COMPETENCE APPROACH IN HIGHER EDUCATION OF UKRAINE: HISTORICAL AND PEDAGOGICAL ASPECT (Olena Druhanova)	13
List of sources used in chapter 1	32
CHAPTER 2. DIGITAL COMPETENCE: SSENCE OF THE CONCEPT AND DYNAMICS OF ITS DEVELOPMENT (Oleksii Nalyvaiko)	40
List of sources used in chapter 2	58
CHAPTER 3. FORMATION OF SOCIAL COMPETENCE OF STUDENTS AS A PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ISSUE (Oksana Zhukova)	66
List of sources used in chapter 3	87
CHAPTER 4. FORMATION OF POLYCULTURAL COMPETENCE IN THE EDUCATIONAL SPACE OF HIGHER SCHOOL (Tetiana Lutaieva)	96
List of sources used in chapter 4	115
CHAPTER 5. HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION AS A SPACE FOR THE FORMATION OF THE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF A FUTURE SPECIALIST (Yaroslava Shvedova).....	123
List of sources used in chapter 5	137
CHAPTER 6. COMMUNICATIVE AND SPEECH COMPETENCES AS FACTORS OF STUDENTS` PROFESSIONAL SUCCESS (Tetiana Nekrashevych)	142
List of sources used in chapter 6	157
CHAPTER 7. ORGANIZATION OF AN INDEPENDENT WORK OF HIGHER EDUCATION SEEKERS ON THE BASIS OF COMPETENCE APPROACH (Anatolii Komyschan, Nataliia Shchokina, Yelyzaveta Abramova)	160
7.1. Analysis of the state of research of the problem of organization of independent work of students	163
7.2. The importance of organizing independent work of students in academic disciplines on the basis of the competence approach	187
7.3. Prospects for the implementation of the competence approach in the organization of independent work of students.....	212
List of sources used in chapter 7	242
EPILOGUE (Oksana Zhukova, Liudmyla Ivanenko, Anatolii Komyschan).....	253
Addition. Questionnaire for anonymous survey of students (Anatolii Komyschan, Yelyzaveta Abramova).....	260
LIST OF AUTHORS	262